

I. PRAVDY VIERY

1. ČLOVEK HLADÁ BOHA

„... aby hľadali Boha, ak by ho dajako nahmatali a našli, hoci od nikoho z nás nie je ďaleko. Lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme.“ (Sk 17, 27-28)

V srdci každého človeka je ukrytá túžba po Bohu. Táto vnútorná túžba sa prekrýva s túžbou človeka po úplnom a dokonalom šťastí. Hlad po absolútnom šťastí inšpiruje človeka hľadať absolútne Dobro.

Túžba poznať tajomstvo jestvovania Boha a priblížiť sa k nemu je každému akoby vrodená. „Túžba po Bohu je vpísaná do srdca človeka, lebo človek je stvorený Bohom a pre Boha; Boh neprestáva priťahovať človeka k sebe a jedine v Bohu nájde človek pravdu a šťastie, ktoré neprestajne hľadá.“ (KKC, 27)

V priebehu ľudských dejín až do súčasnosti rôznym spôsobom prejavuje človek toto hľadanie Boha svojím tušením, svojimi náboženskými postojmi (modlitby, obety, kulty, meditácie ap.). Preto človeka možno označiť za NÁBOŽENSKÉHO TVORA. Náboženstvom rozumieme vzťah človeka k Bohu.

Niekedy sa človek z najrozličnejších príčin usiluje správať „nenáboženský“. Môže to byť revolta voči zlu vo svete, náboženská nevedomosť, svetské starosti, starosť o bohatstvá (pórov. Mt 13, 22), zlý príklad veriacich, myšlienkové prúdy, ktoré sú náboženstvu nepriateľské a nakoniec postoj hriešneho človeka, ktorý sa zo strachu skrýva pred Bohom (pórov. Gn 3, 8-10) a uteká pred jeho volaním, (porov. Jon 1, 3), (pórov. KKC, 29)

Aj keď človek žije dlho bez myšlienky na Boha a počína si ako keby ho nebolo, prichádzajú v jeho živote chvíle, kedy sa prederie na povrch túžba jeho srdca po Bohu. Sú to najmä situácie, v ktorých si uvedomuje svoju obmedzenosť, nedostatočnosť, neúplnosť a bezradnosť. Uvažovanie človeka o vlastnej bezradnosti môže byť podnetom pre hľadanie Boha a obrátenie. Toto hľadanie však vyžaduje od človeka úsilie celého jeho rozumu, úprimnosť vôle, „poctivé srdce“ a tiež -v cdectvo iných, ktorí sú príkladom hľadania Boha.

„Ak ma budete hľadať z celého srdca, dám sa vám nájsť.“ (jer 29, 14)

„Lebo si nás stvoril pre seba a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v tebe.“ (sv. Augustín)

2. PRÍRODA NÁM ROZPRÁVA O BOHU

„Nebesia rozprávajú o sláve Boha a obloha hlása dielo jeho rúk.“ (Ž 18, 1)

Jestvovanie Boha môžeme spoznať aj svetlom prirodzeného rozumu zo stvoreného sveta. Vnímavý pozorovateľ vie zo sveta veľa vyčítať. Príroda je ako „otvorená kniha“, ktorej stránky popísal sám jej Tvorca. Z nich sa nám prihovára a prezrádza nám tajomstvo o sebe. Darmi zeme nám rozpráva o svojej добрote a láske. Prírodnými zákonmi zasa hovorí o svojej múdrosti a sile. Krásou prírody nám prezrádza svoju nádheru. V prírode na každom kroku objavujeme „stopy“ po Bohu. Za takéto „Božie stopy“ v prírode možno považovať: krásu prírody, múdrosť jej zákonov a účelnosť všetkých vecí. Sú akoby „cestami“ k poznaniu Boha.

Najväčšou „Božou stopou“ vo svete je sám človek, jeho tvorivý rozum, sloboda a najmä svedomie. Hlas svedomia je najrukolapnejšia „Božia stopa“. V každom človeku sa ozýva tento tajomný hlas a upozorňuje ho na Boha.

Aj uvažovanie ľudského rozumu môže človeka priviesť k poznaniu jestvovania Boha. Tak napríklad, dôkazom pre jestvovanie Boha je zákon príčinnosti. Nič nemôže vzniknúť bez

príčiny. Ak je tu následok - ak sú tu veci, ak je tu vesmír, musí byť aj jeho príčina. Účinnou príčinou stvorenia je Stvoriteľ.

Poznanie Boha zo stvorenia je nedokonalé a obmedzené, ale je to isté poznanie. Považujeme ho za predkroky k poznaniu Boha vierou.

„Keď človek počúva posolstvo stvorenia a hlas svojho svedomia, môže nadobudnúť istotu o existencii Boha, o príčine a celi všetkého.“

Cirkev učí, že jediný a pravý Boh, náš Stvoriteľ a Pán, sa dá s istotou spoznať prirodzeným svetlom ľudského rozumu z jeho diel.“ (KKC, 46-47)

„Je im predsa zjavné, čo možno o Bohu vedieť; Boh im to zjavil. Ved' to, čo je v ňom neviditeľné - jeho večnú moc a božstvo -, možno od stvorenia sveta rozumom poznávaní zo stvorených vecí; takže nemajú výhovorky.“ (Rim 1, 19-20)

„Tvory sú zrkadlom, v ktorom sa ukazuje Tvorca.“ (sv. Vincent)

3. BOH K NÁM HOVORÍ

„Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril aj svet. On je odlesk jeho slávy a obraz jeho podstaty a udržuje všetko svojím mocným slovom.“ (Hebr 1, 1-3)

Nielen človek hľadá Boha, ale aj Boh hľadá človeka. Ide nám v ústrety tak, že sa zjavuje. Všetko, čo o Bohu vieme a môžeme poznať, sa dozvedáme iba z Božieho zjavenia. Je to súhrn právd, ktoré Boh o sebe ľuďom oznámil.

Prameňom Božieho zjavenia je Ježiš Kristus - vtelené Božie slovo. Božie zjavenie sa nachádza vo Svätom písme a v tradícii - ústnom podaní.

Sväté písmo je zbierka kníh, ktoré boli napísané z vnuknutia Ducha Svätého - NAPÍSANÉ BOŽIE SLOVO. Členíme ho na Starý a Nový zákon. Spolu má 72 kníh.

Posvätná tradícia je Božie zjavenie, ktoré apoštoli hlásali, ale nenapísali - TRADOVANÉ BOŽIE SLOVO.

Pravdy Božieho zjavenia ohlasuje ľuďom Cirkev. Poveril ju tým Pán Ježiš. Cirkev mu prepožičiava svoj živý hlas. Cez ňu k nám hovorí sám Boh.

O hlásanie, vysvetľovanie a ochranu pokladu Božieho zjavenia sa stará Učiteľský úrad Cirkvi - MAGISTÉRIUM. Je to zbor biskupov z celého sveta zjednotený so Svätým Otcom. Spolupracovníkmi Magistéria sú kňazi a diakoni, ale aj všetci veriaci, najmä rodičia, ktorí zasväcujú deti do tajomstiev viery.

Cirkev oboznamuje s Božím zjavením kázňami, vyučovaním náboženstva, vydávaním kníh a časopisov a podobne. Neoddeliteľnou súčasťou ohlasovania Slova je vydávanie živého svedectva viery.

Cirkev je v učení viery a mravov neomylná, lebo ju vedie a osvecuje Duch Svätý. Pravdy Božieho zjavenia nemôže meniť, iba ich hodnoverne vysvetľuje, aby ich chápali ľudia každej doby. Cirkev sa stará o ortodoxiu viery - pravovernosť učenia a ortopraxiu vieru - správne prežívanie a praktizovanie viery.

„Keď vyznávame svoju vieru, začíname slovom „ Verím " alebo „Veríme“. Preto prv než vysvetlíme vieru Cirkvi, akú vyznávame vo Vyznaní viery, aká sa slávi v liturgii a žije zachovávaním prikázaní a modlitbou, položíme si otázku, čo znamená „veriť“. Viera je

odpoveď človeka Bohu, ktorý sa mu zjavuje a dáva a súčasne mu prináša prehojné svetlo pri hľadaní posledného zmyslu jeho života. (KKC, 26)

„Verím. Pomôž mojej nevere!“ (Mk 9, 24)

**BOŽE, TY SI MÔJ BOH, UŽ OD ÚSVITU SA VINIEM K TEBE.
ZA TEBOU PRAHNE MOJA DUŠA,
ZA TEBOU TÚŽI MOJE TELO;
AKO VYSCHNUTÁ, PUSTÁ ZEM BEZ VODY,
TAK ŤA TÚŽIM UZRIEŤ VO SVÄTYNI
A VIDIEŤ TVOJU MOC A SLÁVU.
VEĎ TVOJA MILOŠŤ JE LEPŠIA NEŽ ŽIVOT;
MOIE PERY BUDÚ ŤA OSLAVOVAŤ.
CELÝ ŽIVOT ŤA CHCEM VELEBIŤ
A V TVOJOM MENE DVÍHAŤ SVOIE RUKY K MODLITBE.
SŤA NA BOHATEJ HOSTINE SA NASÝTI MOJA DUŠA
A MOIE ÚSTA ŤA BUDÚ CHVÁLIŤ JASAVÝMI PERAMI.
NA SVOJOM LÔŽKU MYSLÍM NA TEBU,
O TEBE ROZJÍMAM HNEĎ ZA RÁNA.
LEBO TY SI MI POMÁHAL
A POD OCHRANOU TVOJICH KRÍDEL BUDEM PLESAŤ.
MOJA DUŠA SA VINIE K TEBE,
UJÍMAŠ SA MA SVOJOU PRAVICOU.
TÍ VŠAK, ČO CHCÚ MÔJ ŽIVOT ZAHUBIŤ,
ZOSTÚPIA DO HLBÍN ZEME;
VYDANÍ BUDÚ MEČU NAPOSPAS,
STANÚ SA KORISŤOU ŠAKALOV.
KRÁĽ SA VŠAK BUDE TEŠIŤ V BOHU,
CHVÁLIŤ SA BUDÚ VŠETCI, KTORÍ PRISAHAJÚ NA NEHO,
LEBO BUDÚ UMLČANÉ ÚSTA KLAMÁROV.
(Ž 63, 1-12)**

4. VIERA - ODPOVEĎ ČLOVEKA BOHU

„Viera je základom toho, v čo dúfame, dôkazom toho, čo nevidíme“ (Hebr 11,1)

Veriť znamená povedať Bohu „áno“, čiže súhlasiť s Kristovým učením a žiť podľa neho. Viera je zvláštny Boží dar, ktorý dostávame hlavne preto, aby sme mohli získať spásu. Duchovnú schopnosť veriť vlieva človeku Duch Svätý. Na úkone viery sa teda okrem rozumu, slobody a srdca človeka podieľa aj pôsobenie Božej milosti. Veľký dar viery sme dostali vo sviatosti krstu.

Viera je dynamický dar - môže rásť a rozvíjať sa, ale aj hynúť a celkom sa stratiť. Závisí to od toho, ako sa človek o svoju vieru stará a rozvíja si ju. Vieru rozvíjame osvedčenými prostriedkami duchovného života: slávením a prijímaním Najsvätejšej Eucharistie, čítaním Svätého písma a rozjímaním nad Božím slovom, vrúcnou a vytrvalou modlitbou, ale aj konaním skutkov lásky v bratskom spoločenstve s ľuďmi.

Naša viera má byť: živá, pevná, stála a katolícka - všeobecná.

- ŽIVOU je naša viera, ak podľa nej žijeme a konáme dobré skutky. Viera je činná skrze lásku.

- PEVNÁ viera je vtedy, ak nepochybujeme o pravdivosti Kristovho učenia, ktoré predkladá Cirkev.
- STÁLA viera je taká, čo vie znášať aj ťažkosti a prenasledovanie a je ochotná pre duchovné hodnoty prinášať obeť.
- KATOLÍCKOSŤ viery je v tom, že veríme všetko, čo učí Cirkev a tak, ako verí Cirkev.

S vierou súvisí svetonázor. Kresťanský svetonázor je pohľad človeka vo svetle viery na svet a na všetky otázky života. Je to osobné presvedčenie človeka. Nie je totožný s úkonom viery. Svetonázor je teóriou, viera je viac praxou - poslušnosťou Bohu.

Veda a viera si nemôžu protirečiť, lebo veda hovorí o stvoreníach a viera o Stvoriteľovi. Môžu si však vzájomne pomáhať v úsilí človeka poznať pravdu.

„Viera a rozum sú ako dve krídla, ktorými sa ľudský duch povznáša ku kontemplácii o pravde. Túžbu poznať pravdu a nakoniec poznať Boha, vložil do srdca človeka Boh, aby človek tým, že bude poznávať a milovať Boha, mohol dospieť aj k plnej pravde o sebe samom“ (Ján Pavol II., Fides et ratio)

„Verím, aby som chápal a chápem, aby som viac veril.“ (sv. Augustín)

Apoštolské vyznanie viery:

VERÍM V BOHA

Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme.

I v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána,

ktorý sa počal z Ducha Svätého,

narodil sa z Márie Panny, trpel za vlády Poncia Piláta,

bol ukrižovaný, umrel a bol pochovaný.

Zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych,

vystúpil na nebesia,

sedí po pravici Boha Otca všemohúceho,

odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych.

Verím v Ducha Svätého, v svätú Cirkev katolícku,

v spoločenstvo svätých, v odpustenie hriechov,

vo vzkriesenie tela a v život večný.

Amen.

Šesť hlavných právd:

- **Boh je len jeden.**
- **V Bohu sú tri osoby: Otec, Syn a Duch Svätý.**
- **Boží Syn sa stal človekom, aby nás vykúpil.**
- **Boh je spravodlivý sudca: dobrých odmieňa a zlých tresce.**
- **Duša človeka je nesmrteľná.**
- **Božia milosť je na spásu potrebná.**

„Bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu. Lebo kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je a že odmieňa tých, čo ho hľadajú.“(Hebr 11,6)

Viera je osobné primknutie sa celého človeka k Bohu, ktorý sa zjavuje. Zahŕňa v sebe súhlas rozumu a vôle so Zjavením, ktoré Boh dal o sebe činmi a slovami. (KKC, 176)

5. BOH JE TAJOMSTVO

„Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvesť.“ (Jn 1, 18)

Boh je tajomná bytosť. Spôsob jeho jestvovania, jeho život a jeho vlastnosti prevyšuje všetky naše predstavy a chápacosť ľudského rozumu. Vierou poznávame o ňom iba to, čo nám o sebe zjavil.

Z Božieho zjavenia vieme, že Boh je osobná bytosť. Boh ako osoba poznáva, slobodne sa rozhoduje, tvorí a miluje. Najlepšie to vystihuje jeho meno JAHVE - JA SOM, KTORÝ SOM, ktorým sa predstavil Mojžišovi v teofánii horiaceho kríka.

- Boh svojim jestvovaním presahuje všetko. Hovoríme, že je TRANSCENDENTNÝ. Biblicky sa to vysloví výrazom NEBESKÝ. Boh presahuje priestor a čas i celý stvorený vesmír.
- Boh je DUCHOVNÝ. Je číry Duch. Nemá telo, preto ho očami nemožno vidieť.
- Je VŠADEPRÍTOMNÝ - prevyšuje priestor i čas. Je prítomný na nebi, na zemi i na každom mieste. *„V ňom žijeme, hýbeme sa a sme.“ (Sk 17, 28)*
- Boh je NEKONEČNÝ, nemá žiadne ohraničenia a vlastní každú dokonalosť v najplnšej miere.
- Nemá počiatku ani konca - je VEČNÝ. Jeho večnosť možno vyjadriť slovom TERAZ. Boh je stále teraz. Pre neho niet včera ani zajtra. Má plnosť života.
- Boh je VŠEVEDIACI - všetko vie a všetko pozná. Má nekonečný rozum. Je najmúdrejší, je Múdrosť a Pravda sama. Boh pozná aj to, čo bolo, i to, čo len bude. Vie všetko aj o každom z nás a vidí do nášho srdca.
- Boh je VŠEMOHÚCI - môže urobiť všetko, čo chce. Jeho láska má neobmedzené možnosti.
- Medzi vlastnosťami Boha treba osobitne zdôrazniť SVÄTOSŤ. Chce a miluje len dobro. Svätosť Boha je súhrnom všetkých jeho dokonalostí. Je nevýslovné krásny, dobrý a vznešený.

„Viera v Boha nás vedie k tomu, aby sme sa obracali jedine k nemu ako k svojmu prvopočiatku a k svojmu poslednému cieľu a aby sme ničomu nedávali prednosť pred ním, ani ho ničím nenahrádzali.“ (KKC, 229)

6. BOH JE NÁŠ OTEC

„Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský.“ (Mt 23, 9)

Pán Ježiš nám najlepšie predstavil Boha ako Otca všetkých ľudí. Veriť, že Boh je náš Otec, nám pomáha vytvoriť voči nemu osobný a dôverný vzťah. Sme Boží príbuzní: Potom aj všetci ľudia sú našimi bratmi a sestrami. Ľudstvo je rodina. Na svete má všetko zmysel. Vieme odkiaľ pochádzame, kam sa uberáme. Máme domov. Náš život na zemi je radosť a nádej.

Boh je našim Otcom, lebo nám dal život a osobitne pri krste nový život. My sme Boží synovia a dcéry - Božie deti. Sme jeho príbuzní a jeho blízki.

Náš nebeský Otec je k nám:

- DOBRÝ - lebo nás úžasne miluje;
- MILOSRDNÝ - lebo nám odpúšťa hriechy, keď ich ľutujeme;
- SPRAVODLIVÝ - lebo dobrých odmeňuje a zlých trestá.
- STAROSTLIVÝ - lebo sa stále o nás stará a dáva nám, čo potrebujeme.

Starostlivosť Pána Boha o svet voláme BOŽIA PROZRETELNOSŤ. Je to múdry plán jeho lásky, podľa ktorého všetko riadi, usmerňuje a udržuje pri jestvovaní. Sprevádza všetko stvorenie svojím požehnaním.

Boh Otec stále na nás myslí a pomáha nám, a my mu dôverujeme. Niekedy našu dôveru skúša, ale nikdy nie nad naše sily. So skúškou dáva aj posilu, aby sme ju mohli zniešť. Nebeský Otec POŽEHNÁVA všetko, čo stvoril, najmä nás ľudí. Požehnanie samo o sebe je prejavom Božej žičlivosti stvoreniam a znakom jeho otcovskej lásky. Je to akoby „výron“ moci a lásky Boha Otca, čo zaplavuje celý svet jeho dobrotou. Božie požehnanie je zárukou trvania, prosperity, rastu, zdokonaľovania a posvätenia stvorenia podmienkou dosiahnutia ich cieľa a blaženosti.

„Ježiš zjavil, že Boh je „Otec“ v mimoriadnom zmysle: nie je Otcom iba ako Stvoriteľ, ale je večne Otcom vo vzťahu k svojmu jednorodenému Synovi, ktorý je večne Synom iba vo vzťahu k svojmu Otcovi: „Nik nepozná Syna, iba Otec, ani Otca nepozná nik, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť“ (Mt 11, 27).“ (KKC, 240)

„Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých... Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (Mt 5, 45.48)

„Nik nie je natoľko a takým otcom ako Boh.“ (Tertulián)

7. BOH JE LÁSKA - TAJOMSTVO NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE

„Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého.“ (Mt 28, 19)

Pán Boh je nežná a milujúca bytosť. Je večne šťastný a blažený. Prekypuje láskou. Život Boha je večné milovanie. Pre neho žiť znamená milovať. Toto úžasné tajomstvo Božej lásky nám odhalil Ježiš, keď nám zjavil život vo vnútri Boha - Najsvätejšiu Trojicu. Medzi tromi božskými osobami je kolobeh Božej lásky. Pán Boh miluje seba a v sebe všetko, čo stvoril.

Boha ako lásku najlepšie spoznáваме v tajomstve Najsvätejšej Trojice. Jadrom tajomstva o Najsvätejšej Trojici je, že jediný Boh žije v troch božských osobách: v Otcovi, Synovi a v Duchu Svätom. Každá z troch božských osôb je pravý Boh a spolu sú iba jeden Boh.

Otec z lásky od večnosti plodí Syna (Slovo). Syn Boží je milovaný Syn Otca. Duch Svätý je osobná láska Otca a Syna.

Tajomstvo Najsvätejšej Trojice nepochopíme nikdy, ale v nebi budeme mať na ňom plnú účasť. Budeme blažení z výmeny lásky medzi tromi božskými osobami, do ktorej budeme naplno zapojení.

Už teraz vo viere, nádeji a láske máme spoločenstvo s Najsvätejšou Trojicou. Umožňuje nám to krstný dar posväcujúcej milosti.

Všetka láska vo svete pramení z Boha, ktorý je láska. „Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Duchu Svätého, ktorého sme dostali!“ (Rim 5, 5)

Milost'ou krstu sme „v mene Otca i Syna i Duchu Svätého“ (Mt 28, 19) povolani mať účasť na živote Najsvätejšej Trojice „tu na zemi v temnote viery a po smrti vo večnom svetle“. (KKC, 265)

„Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal svojho jednorodeného Syna na svet, aby sme skrze neho mali život.“
(1 Jn 4, 9)

„A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom.“ (1 Jn 4, 16)

„Čo ti osoži učene sa hádať o Trojici, keď nemáš pokory, bez ktorej sa ani Trojici nepáčiš?“ (Tomáš Kempenský, Nasledovanie Krista)

SLÁVA OTCU I SYNU I DUCHU SVÄTÉMU,
AKO BOLO NA POČIATKU, TAK NECH JE I TERAZ,
I VŽDYCKY, I NA VEKY VEKOV.
AMEN.

8. BOH JE PÁN A STVORITEĽ SVETA

„Na počiatku stvoril Boh nebo a zem.“ (Gn 1, 1)

Pri pohľade na svet, prírodu, vesmír, stojíme pred úžasnou záhadou. Odkiaľ to všetko je? V čom má pôvod tá krása, poriadok, účelnosť, nesmiernosť? Na to všetko nám odpovedá viera. Ako každá vec na svete, tak aj celý svet, vesmír, má svojho pôvodcu - Stvoriteľa. Rozum nás poučuje a Božie zjavenie nám potvrdzuje, že pôvodcom sveta je Boh. Boha voláme Pánom a Stvoriteľom sveta preto, lebo on všetko stvoril a všetko mu patrí - je jeho.

Stvoriť znamená urobiť všetko z ničoho. Stvoriteľský čin je úkon Božej všemohúcnosti, keď svojím Slovom všetko priviedol k jestvovaniu.

Boh stvoril svet viditeľný a neviditeľný - hmotný a duchovný. Okrem hmotných vecí jestvujú teda aj duchovné skutočnosti (duša, anjeli, nebo...).

Pán Boh všetko stvoril z lásky, aby ukázal svoju krásu, moc a dobrotu a aby sa so svojimi stvoreniami podelil o svoju blaženosť. Všetko, čo Boh stvoril, je dobré. Boh daroval svet ľuďom, aby sa oň starali a prácou si nadobúdali životné potreby. Stvorený svet plní v živote človeka tri základne funkcie: je jeho dočasným domovom, priestorom vyvíjania tvorivej aktivity a miestom stretávania sa s Bohom.

Prírodu si vážime ako veľký Boží dar a cítime za ňu zodpovednosť. Sme ju povinní chrániť a rešpektovať jej zákony. Pre vážne poškodzovanie prírody sa vo svete rozšírilo „ekologické hnutie“ za ochranu prírody a čistotu životného prostredia.

Boh stvoril svet, aby prejavil a udelil svoju slávu. Sláva, pre ktorú Boh stvoril svoje stvorenia, je v tom, že majú účasť na jeho pravde, добрote a kráse. (KKC, 319)

„Prosím ťa, dieťa moje, pozri na nebo a na zem, všimni si všetko, čo je na nich, a poznáš, že Boh ich stvoril z ničoho a že ľudské pokolenie takisto povstalo.“ (2 Mach 7, 23)

„Všetko, čo na zemi vidím, mi hovorí, že si to urobil z lásky ku mne a vyzýva ma, aby som ťa miloval.“ (sv. Augustín)

9. BOH JE NÁŠ SPOJENEC A POMOCNÍK

„Lebo všetky Božie prisľúbenia, koľko ich je, v ňom sú „áno“, a preto je skrze neho aj naše „amen“ Bohu na slávu.“ (2 Kor 1, 20)

Boh nenechal ľudí napospas, odkázaných samých na seba. Stal sa im verným spojencom a pomocníkom. Tak nám ho predstavil Ježiš. Veľkodušne a láskavo prisľúbil ľuďom zvláštnu ochranu a stálu pomoc.

Božie prisľúbenie sme dostali vtedy, keď Ježiš Kristus uzavrel novú a večnú zmluvu medzi Bohom a ľuďmi a potvrdil ju svojou krvou.

Boh je našim spojencom a pomocníkom preto, lebo s nami uzavrel zmluvu, ktorou sa nám zaviazal pomáhať. K Božej zmluve sme sa pripojili pri svätom krste. Krstným sľubom sme dali Bohu svoje ÁNO. Odvtedy isté a neodvolateľné Božie prisľúbenia patria aj nám.

Naše spojenectvo s Bohom spočíva v tom, že nám Pán Boh ustavične pomáha a ochraňuje nás, ako nám prisľúbil, ak zachováваме krstné sľuby a plníme jeho prikázania.

Pán Boh nám pomáha hlavne svojou milosťou, ale aj prostredníctvom živých bytostí-anjelov a dobrých ľudí.

Na Boha sa môžeme vo všetkom spoľahnúť, lebo je verný v plnení svojich prisľubov. On ešte nikdy nikoho nesklamal. Zárukou jeho vernosti je predrahá Kristova krv, ktorou potvrdil novú a večnú zmluvu medzi nami a Bohom.

Garanciou splnenia prisľúbení je Božia všemohúcnosť a jeho nekonečná láska.

„Nič nemôže (ak posilniť našu vieru a nádej, ako keď sme vo svojom srdci pevne presvedčení, že Boh môže všetko. Lebo keď ľudský rozum spozná, že Boh je všemohúci, ľahko a bez zaváhania bude súhlasiť so všetkým, čo treba veriť, aj keby to bolo veľké a obdivuhodné a prevyšovalo by to poriadok a zákony prírody.“ (KKC, 274)

Boh prejavuje svoju všemohúcnosť, keď nás odvracia od našich hriechov a svojou milosťou obnovuje s nami priateľstvo: „Bože, ty najviac prejavuješ svoju všemohúcnosť, keď sa zmilúvaš a odpúšťaš.“ (KKC, 277)

„Kedykoľvek ma popadne strach, spolieham sa na teba. Na Boha, ktorého slovo velebím, na Boha sa ja spolieham a nebojím sa: veď čože mi môže urobiť človek?“ (Ž 56, 4-5)
„Kto má Boha, tomu nič nechýba: Boh sám stačí.“ (sv. Terézia z Avily)

10. BOHU POSLUHUJÚ ANJELI

„Či nie sú všetci služobnými duchmi, poslanými slúžiť tým, čo majú dostať do dedičstva spásu?“ (Hebr 1,14)

Boh okrem viditeľného a hmotného sveta stvoril aj duchovný svet. Do tohto sveta patria nielen duchovné skutočnosti, ale aj duchovné bytosti. Takými sú anjeli. Ich jestvovanie jasne potvrdzuje Božie zjavenie vo Svätom písme. Slovo „anjel“ znamená „posol“. Nie je to meno duchovných osôb, ale označenie ich služby. Podľa vznešenosti služby Sväté písmo rozlišuje anjelov, archanjelov, serafínov, cherubínov, kniežatstvá a mocnosti.

Anjeli sú duchovné bytosti, ktoré majú rozum a slobodnú vôľu, ale telo nemajú. Preto ich nemôžeme v tomto svete vidieť.

Poznáme dobrých anjelov, ktorí zostali verní Bohu, ale aj zlých, čo sa Bohu sprotivili a odmietli mu slúžiť. Takýchto voláme zlí duchovia.

Anjeli slúžia Pánu Bohu a nám pomáhajú. Z Božieho ustanovenia sú našimi dôvernými pomocníkmi. Každý človek má anjela strážneho.

V dejinách našej spásy významné poslanie mali najmä: sv. archanjel Michal, sv. archanjel Rafael a sv. archanjel Gabriel. Ten je známy z pôsobenia v Ježišovom pozemskom živote, najmä z udalosti zvestovania Panne Márii v Nazarete.

Na náš život vplývajú aj zlí duchovia. Zlí duchovia sú padlí anjeli, ktorí odmietli poslúchať Boha a slúžiť mu. Sú odvekí nepriatelia našej spásy. Zlí duchovia nás navádzajú na hriech, preto sa máme pred nimi na pozore. Sv. Peter apoštol napísal: „*Buďte triezvi a bdejte! Váš protivník, diabol obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral. Vzoprite sa mu, pevní vo viere.*“ (1 Pt5, 8-9)

Anjeli sú duchovné stvorenia, neprestajne oslavujúce Boha a slúžiace jeho spasiteľným plánom, ktoré má s inými stvoreniami: „Anjeli spolupracujú na všetkom, čo je pre nás dobré.“ (KKC, 350)

Anjeli obklopujú Ježiša Krista, svojho Pána. Slúžia mu najmä pri plnení jeho poslania spasiteľ ľudí. (KKC, 351)

Cirkev si uctieva anjelov, ktorí jej pomáhajú na pozemskej púti a ochraňujú každého človeka. (KKC, 352)

„Lebo svojim anjelom dá príkaz o tebe, aby ta strážili na všetkých твоjich cestách.“ (Ž 91, IV)

11. BOH STVORIL ČLOVEKA Z LÁSKY

„A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril.“ (Gn 1, 27)

Osobitné a vznešené miesto medzi stvoreniami zaujíma človek, je akoby korunou stvorenstva. Boh stvoril človeka z lásky na svoj obraz. Toto je najhlavnejšie posolstvo Svätého písma o tajomstve človeka. Boh dal človeku na starosť celý svet, aby vládol nad celým tvorstvom.

Človek je úžasné tajomstvo v každom ohľade. Božie zjavenie nám odhaľuje toto tajomstvo a učí nás o nesmiernej vznešenosti a dôstojnosti človeka. Tajomstvo človeka najlepšie spoznáваме v Ježišovi Kristovi.

Poznanie viery o tajomstve človeka možno zhrnúť do týchto bodov:

- človek je dielo Božej lásky;
- človek je Boží obraz;
- človek je hmotno-duchovná bytosť - má telo i dušu;
- človek je tvor spoločenský;
- človek je Boží spolupracovník.

Bohu sa podobáme hlavne rozumom, slobodnou vôľou, schopnosťou milovať, túžbou po nesmrteľnosti. Duchovnosť a nesmrteľnosť duše je hlavná pečať podobnosti s Bohom.

Sloboda je schopnosť človeka voliť si dobré a odmietat' zlé. Je to veľký Boží dar, ktorý spočíva v poslušnosti Bohu z lásky. So slobodou súvisí zodpovednosť človeka za svoje rozhodnutia a mravné konanie. Sloboda nejestvuje bez zodpovednosti.

Človek je preto tvor spoločenský, lebo k svojmu životu potrebuje iných ľudí iní ľudia potrebujú zasa jeho. Človek nemôže žiť sám, nezávisle od iných.

S Bohom spolupracujeme na uskutočňovaní Božieho plánu vo svete, ale najmä pri zaisťovaní večnej spásy. Boží plán je zdokonaľovanie sveta, vylepšenie života ľudí, a najmä účasť stvorenia na Božej sláve.

Keďže je človek stvorený na Boží obraz, má dôstojnosť osoby: nie je len niečím, ale niekým, je schopný poznať seba, byť pánom seba samého, slobodne sa dávať a vstupovať do spoločensťva s inými osobami. Milosťou je povolaný k zmluve so svojim Stvoriteľom, aby mu dal odpoveď viery a lásky, ktorú nik iný nemôže dať namiesto neho. (KKC, 357)

12. ČLOVEK JE ZRANENÝ HRIECHOM

„Lebo ako sa neposlušnosťou jedného človeka mnohí stali hriešnikmi, tak zasa poslušnosťou jedného sa mnohí stanú spravodlivými.“ (Rim 5, 18-19)

Keď pozorujeme život človeka na zemi, či už v dejinách, alebo v súčasnosti, vidíme, že človek je naozaj hrba nešťastia. Trpí na mnohé nedostatky, choroby, nešťastia, katastrofy. Prežíva úzkosť, bolesť, strach a neistotu. Čo je príčinou a prameňom bolesti a súženia človeka na zemi? Odpoveď nám na to dáva viera. Božie zjavenie nás učí, že príčinou všetkého nešťastia ľudí vo -vete je hriech, najmä prvý hriech ľudí- pád Adama a Evy, ktorý nazývame dedičným hriechom.

Dedičný hriech je hriech našich prarodičov Adama a Evy, ktorý prechádza na každého človeka aj s jeho následkami. Vina dedičného hriechu sa zmýva z duše krstom.

Prvotný hriech ľudí má tieto následky:

- strata Božieho synovstva,
- smrteľné zranenie tela,
- náchylnosť k zlému.

Každý človek prichádza na svet bez Božej milosti - hodnosti Božieho dieťaťa a je poškvrnený dedičným hriechom.

Človek je preto náchylný k zlému, lebo hriech v ňom narušil vnútornú rovnováhu: rozum sa zatemnil a oslabila sa vôľa.

Následkom dedičného hriechu sú choroby a trápenia, a nakoniec a i smrť človeka.

Dedičný hriech nemala iba Panna Mária. Bola pred ním uchránená pre budúce zásluhy svojho Syna Ježiša Krista. PANNA MÁRIA JE NEPOŠKVRNENÉ POČATÁ.

Adam ako prvý človek stratil svojím hriechom prvotnú svätosť a spravodlivosť, ktoré dostal od Boha nielen pre seba, ale pre všetkých ľudí. (KKC, 416)

Adam a Eva preniesli na svoje potomstvo ľudskú prirodzenosť zranenú ich prvým hriechom, a teda pozbavenú prvotnej svätosti a spravodlivosti. Toto pozbavenie sa volá „dedičný hriech“. (KKC, 417)

Následkom dedičného hriechu je ľudská prirodzenosť oslabená vo svojich silách, podrobená nevedomosti, utrpeniu a moci smrti a náchylná na hriech (táto náchylnosť sa volá „žiadostivosť“). (KKC, 418)

13. V KRISTOVI SME NOVÍ ĽUDIA

„... máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmýšľania, obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podlá Boha v spravodlivosti a pravej svätosti.“ (Ef4, 22-24)

Z ľudskej biedy a nešťastia, v ktorom sa človek následkom hriechu nachádza, nás pozdvihuje Boh. Z jarma starého otroctva nás privádza cez vieru a krst k novému životu - k slobode Božích detí. Božie zjavenie nás učí, že z ťažkého a úbohého položenia človeka a jeho zložitej a temnej situácie je východisko - Božia záchrana. Záchrancom človeka je Ježiš Kristus.

Novými ľuďmi sa stávame vykúpením v Kristovej smrti a zmŕtvychvstaní. On svojou smrťou zničil našu smrť a svojím zmŕtvychvstaním obnovil nám život. Dobrodennia vykúpenia nám Kristus udeľuje cez sviatosti.

Premena starého (hriešneho) človeka na nového (vykúpeného) sa v nás začala vo sviatosti krstu a postupne v nás prebieha vplyvom ostatných sviatostí Cirkvi, najmä pokánia a Eucharistie. Novými ľuďmi sa stávame spoluprácou s Kristom.

„Novým človekom“ sme vtedy, keď máme v duši Boží život -posväcujúcu milosť a žijeme podľa nového prikázania lásky.

Noví ľudia v Kristovi sa vyznačujú týmito výsadami:

- sú Božími deťmi;
- sú Kristovými bratmi a sestrami;
- sú chrámom Ducha Svätého;
- sú Božími priateľmi a spojencami;
- sú členovia Božej rodiny;
- sú dedičia neba.

Víťazstvo nad hriechom, ktoré vydobyl Kristus, nám darovalo lepšie dobrá, ako boli tie, ktoré nám odňal hriech: „Kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšmi rozhojnila milosť (Rím 5, 20). (KKC, 420)

„Svet, o ktorom veriaci v Krista veria, že ho stvorila a udržiava Stvoriteľova láska, bol síce podrobený otroctvu hriechu, ale ukrižovaný a zmŕtvychvstalý Kristus ho vyslobodil, keď zlomil moc Zlého.“ (KKC, 421)

14. JEŽIŠ KRISTUS - VYKUPITEĽ ČLOVEKA

„A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami. A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy.“ (Jn 1,14)

Aj keď ľudstvo zatemnené hriechmi zblúdilo a vzdialilo sa od Boha, svojho Stvoriteľa a Dobrodinca, Boh, dobrý a láskavý Otec, na ľudí nezabudol. Poslal na svet svojho Syna, Ježiša Krista. Vo svojej láske prichystal ľuďom záchrana a vykúpenie.

Prostredníctvom Ježiša ju uskutočňuje a prevádza. On prišiel hľadať a spasť tých, čo zahynuli.

Ježiš Kristus je druhá božská osoba, jednorodený Boží Syn, ktorý sa stal človekom, aby nás vykúpil.

Pán Ježiš je božsko-ludská bytosť. Je pravý Boh, rovný Otcovi a Duchu Svätému, ale aj pravý človek, podobný nám vo všetkom okrem hriechu. Mal ozajstné ľudské telo a dušu.

Hoci je Ježiš Kristus opravdivým človekom, je iba božská osoba. Pre osobu Slova všetko, čo Ježiš robil, malo nekonečnú, božskú hodnotu a cenu.

Ježišovo božstvo spoznáваме zo svedectva nebeského Otca, z Kristovho svedectva - Ježišove proroctvá, ktoré sa splnili, jeho svätý život a zázraky, najmä zmŕtvychvstanie, a zo svedectva apoštolov, ktorí za túto vieru aj položili život.

Meno Ježiš znamená „Boh spasí“. Dieťa narodené z Panny Márie dostáva meno Ježiš“, „lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov“ (Mt 1, 21): „Lebo niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení.“ (Sk 4, 12). (KKC, 452)

Meno Kristus znamená „Pomazaný“, „Mesiáš“. Ježiš je Kristus, lebo ho „Boh pomazal... Duchom Svätým a mocou“ (Sk 10, 38). On bol „ten, ktorý má prísť (Lk 7, 19), on bol „nádej Izraela“ (Sk 28, 20). (KKC, 453)

Meno Boží Syn označuje jedinečný a večný vzťah Ježiša Krista k Bohu, jeho Otcovi: on je jednorodený Syn Otca a sám Boh. Veriť, že Ježiš Kristus je Boží Syn, je nevyhnutne potrebné, aby bol človek kresťanom. (KKC, 454)

Titul Pán označuje božskú zvrchovanosť. Vyznávať alebo vyzývať Ježiša ako Pána znamená veriť v jeho božstvo: „Nik nemôže povedať: Ježiš je Pán, iba ak v Duchu Svätom“ (1 Kor 12, 3). (KKC, 455)

15. JEŽIŠ ŽIL MEDZI ĽUĎMI

„A Ježiš chodil po celej Galilei, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neduh a každú chorobu medzi ľuďom.“ (Mt 4, 23)

Syn Boží, Ježiš Kristus, sa z nesmiernej Božej lásky stal človekom. Vstúpil do nášho pozemského života celou svojou bytosťou. Bol jedným z nás. Mal účasť na celej ľudskej biede. Vstúpil do našej úbohej situácie, aby nás z nej vyslobodil. Celý jeho ľudský život je otvorenou učebnicou ľudskosti v každej životnej situácii a okolnostiach. Ježiš z Nazareta žil s nami ľuďmi na zemi, aby nás naučil žiť s Bohom.

Hlavné udalosti Ježišovho pozemského života sú:

- zvestovanie v Nazarete,
- narodenie v Betleheme,
- detstvo a skrytý život v Nazarete,
- verejné účinkovanie v celej krajine,
- posledná večera v Jeruzaleme,
- umučenie, pochovanie a zmŕtvychvstanie v Jeruzaleme,
- nanebovstúpenie na Olivovej hore. Najvýznamnejšia udalosť jeho života je zmŕtvychvstanie.

O tom, že Kristus skutočne žil na zemi, nás presvedčajú evanjelia a súveké historické pramene (Jozef Flávius, Plýnius mladší, Svetónius a ďalšie) a svedectvá mučeníkov pre vieru v Krista.

Ježišov pozemský život členíme na skrytý život a verejné účinkovanie. Skrytý život trval do 30. roku jeho života. Počas skrytého života ešte nezjavil svoje božstvo. V tom čase žil v Nazarete so svojou matkou Máriou a pestúnom svätým Jozefom. Preto ho voláme

„Nazaretský". Skrytý život posvätil modlitbou a prácou. Pracoval ako tesár, aby nám dal príklad poctivo pracovať a aj prácou oslavovať Boha.

Kristov verejný život trval 3 roky - vystupoval ako Boží Syn a Mesiáš. Počas verejného života chodil po krajine, učil ľudí a robil zázraky. Učil najmä o Božom kráľovstve. Božie kráľovstvo je nový svet lásky. Ježiš zavŕšil svoj verejný život vykúpením ľudstva, keď sa obetoval na kríži a vstal z mŕtvych.

„Boží Syn... pracoval ľudskými rukami, myslel ľudským rozumom, konal ľudskou vôľou, miloval ľudským srdcom. Narodeny z Márie Panny sa naozaj stal jedným z nás, vo všetkom nám podobný okrem hriechu.“ (GS, 22)

16. HLAVNÉ KRISTOVE TAJOMSTVÁ

„... aby sa potešili ich srdcia a aby tesne spojení v láske dosiahli všetko bohatstvo plného chápania a poznania Božieho tajomstva, Krista, v ktorom sú skryté všetky poklady múdrosti a poznania.“ (Kol 2, 1-2)

Celé dejiny spásy ľudstva sú naplnené veľkými skutkami Božej lásky, ktorými Boh chcel navrátiť ľuďom hriechom stratené dary Božieho synovstva. Ale najväčšie Božie činy pre našu záchranu sú tie, ktoré Boh vykonal skrze svojho Syna Ježiša Krista. Voláme ich MAGNALIA DEI - čiže VEĽKÉ BOŽIE SKUTKY. Častejšie ich označujeme výrazom KRISTOVE TAJOMSTVÁ.

Veľké Božie skutky sú činy, ktorými Boh skrze Krista uskutočňuje vykúpenie a spásu ľudstva. Sú najvýrečnejším dôkazom o tom, ako nás Boh miluje a ako mu na nás veľmi záleží. Hlavné tajomstvá Krista sú:

- TAJOMSTVO VTELENIA - spojenie Kristovho božstva a človečenstva v jedinej osobe Slova.
- TAJOMSTVO NARODENIA - zjavenie sa Ježiša v ľudskom tele - viditeľný príchod Ježiša na zem,
- TAJOMSTVO SKRYTÉHO ŽIVOTA - keď do 30. roku života pracoval ako tesár, aby posvätil ľudskú prácu a dal nám príklad aj prácou oslavovať Boha a slúžiť ľuďom.
- TAJOMSTVO VEREJNÉHO ŽIVOTA - tri roky chodil po krajine, učil ľudí o Božom kráľovstve a robil zázraky, ktorými dosvedčoval, že je Boží Syn.
- VEĽKONOČNÉ TAJOMSTVO - Kristova smrť na kríži a zmŕtvychvstanie. Veľkonočné tajomstvo Ježiš ustavične obnovuje, sprítomňuje a ohlasuje pri každej svätej omši. Súčasťou veľkonočného tajomstva je aj Ježišove nanebovstúpenie, čiže návrat Božieho Syna s osláveným telom do neba k Otcovi. Veľkonočné tajomstvo Kristus zavŕšil zoslaním Ducha Svätého na Turíce.
- EUCHARISTICKÉ TAJOMSTVO - tajomstvo stálej prítomnosti Krista pod spôsobom chleba a vína.
- TAJOMSTVO DRUHÉHO PRÍCHODU KRISTA na svet. Na záver dejín spásy v čase uskutoční svoj slávny druhý príchod, keď príde ako sudca živých a mŕtvych. Pri svojom slávnom príchode na konci sveta najskôr všetkých ľudí vzkriesi, vykoná všeobecný súd a potom zavŕši spásu celého sveta.

Kristovi učeníci sa mu majú pripodobňovať, kým v nich nebude stvárnenny. „Preto sme pridružení k tajomstvám jeho života, stávame sa mu podobnými, spolu s ním umierame a spolu s ním sme vzkriesení, kým nebudeme spolu s ním kraľovať.“ (KKC, 562)

17. JEŽIŠ KRISTUS JE VŠETKO VŠETKÝM

„Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa.“ (Jn 14, 6)

Miesto Ježiša Krista v našom živote je úžasné a nevyspytateľné. Jeho bytosť zasahuje celý náš život v každej jeho situácii, polohe a životnom zameraní. Význam Krista pre nás sa nedá ani vysloviť. Je naozaj všetko pre všetkých. Je stredobod nášho života, skutočne Alfa a Omega, čiže Počiatok a Koniec - náš jediný, prvý a posledný a je zmyslom nášho života.

Ježiš Kristus je naším Bratom, Priateľom, Pánom, Kráľom, Kňazom, Vykupiteľom, Spasiteľom, Sudcom, Cestou, Pravdou, Životom, Pastierom, Lekárom, Učiteľom, Vodcom, Vzorom, nadovšetko je naším Bohom!

Ježiš nám je preto BRATOM, lebo sme sa aj my pri krste stali Božími deťmi. Naše duchovné príbuzenstvo s Kristom má dvojnásobný základ: je nám Bratom, lebo sa ako Boží Syn stal Synom človeka, ale aj preto, že my sme boli prijatí za Božích synov a dcéry.

Ježiš Kristus je VELKŇAZOM novej a večnej zmluvy. Jeho kňazská služba spočíva v tom, že je Prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi. Spája nebo so zemou a Boha s (údmi. Svoje kňazstvo uskutočňuje prostredníctvom Cirkvi.

Ježiš Kristus nám je ŽIVOTOM vtedy, keď žije v našom srdci posväcujúcou milosťou - keď prebýva v nás a my v ňom.

Kristus je aj naším SUDCOM, lebo mu nebeský Otec odovzdal vládu nad svetom ako Kráľovi zeme i neba a dal mu moc aj súdiť. Ježiš vykonáva dvojaký súd: osobný - pri smrti človeka a všeobecný, ktorý bude na konci sveta.

Kristus Pán už kraluje prostredníctvom Cirkvi, ale ešte mu nie je na tomto svete všetko podrobené. Víťazstvo Kristovho kráľovstva sa neuskutoční bez posledného útoku mocností zla. (KKC, 680)

V deň súdu na konci sveta Kristus príde v sláve, aby zavřil definitívne víťazstvo dobra nad zlom, ktoré v priebehu dejín rastú spolu ako pšenica a kúkol. (KKC, 681)

Keď na konci čias príde oslávený Kristus súdiť živých i mŕtvych, odhalí skryté úmysly srdc a každému človeku odplatí podľa jeho skutkov a podľa toho, či milosť prijal, alebo odmietol. (KKC, 682)

„Pane, ty si moje všetko“ (Ž 119, 57)

18. JEŽIŠ NÁM ZOSLAL DUCHA SVÄTÉHO

„Keď príde Tešiteľ, ktorého vám ja pošlem od Otca, Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca, on o mne vydá svedectvo.“ In 15, 26)

Skôr, ako Ježiš odišiel so svojím osláveným telom do neba k Otcovi, prisľúbil, že nám pošle Obrancu, Ducha pravdy. Tento prisľub splnil na desiaty deň po svojom nanebovstúpení. Na Turíce prišiel na svet Duch Svätý, aby v Cirkvi a v dušiach účinkoval. On je spôsobilateľom každého spásonosného diela Cirkvi.

Duch Svätý je tretia božská osoba, pravý Boh, rovný Otcovi a Synovi. Duch Svätý je našim:

- OBRANCOM, lebo nás posilňuje v zápase s hriechom;

- UTEŠITELOM, lebo nás potešuje v každom súžení;
- POSVÄTITELOM, lebo uskutočňuje v nás dielo posvätenia;
- PÁNOM a OŽIVOVATELOM, lebo nás oživuje svojou milosťou;
- OHŇOM BOŽEJ LÁSKY, lebo v nás zapáľuje lásku k Bohu a k všetkým ľuďom;
- dôverným SPOLOČNÍKOM a stálym HOSŤOM našej duše, lebo je stále s nami a prebýva v nás.

Človek, ktorý žije v posväcujúcej milosti, je chrámom Ducha Svätého - živým svätostánkom.

Ducha Svätého ako Dar dostávame vo sviatosti birmovania. Preto túto sviatosť voláme aj osobné Turíce. Milosti a dary Ducha Svätého dostávame aj v ostatných sviatostiach, najmä v Eucharistii.

Duch Svätý nám dáva svojich sedem darov: MÚDROŠŤ, ROZUM, RADU, SILU, UMENIE, NÁBOŽNOSŤ A BOŽIU BÁZEŇ. Sú to duchovné nadprirodzené schopnosti spolupracovať s Božou milosťou. Dáva aj iné dary podľa svojej blahovôle tzv. charizmy - ktoré slúžia na výstavbu tela Cirkvi.

Keď Boh od začiatku až do skončenia čias posiela svojho Syna, posiela vždy aj svojho Ducha: ich poslanie je spoločné a neoddeliteľné. (KKC, 743)

Duch Svätý, ktorého Kristus, Hlava, rozlieva do svojich údov, buduje, oživuje a posväcuje Cirkev, ktorá je sviatosťou spoločenstva Najsvätejšej Trojice a ľudí. (KKC, 747)

19. JEŽIŠ NÁM DAROVAL CIRKEV

*„Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu.“
(Mt 16,18)*

Preto, aby mohol Ježiš Kristus ustavične pokračovať v diele vykúpenia a spásy ľudstva, založil Cirkev. Prisľúbil jej svoju stálu prítomnosť a všemohúcu účinnosť Ducha Svätého. Cirkev sa zrodila na kríži z Kristovho prebodnutého boku a svetu sa zjavila na Turíce - v deň zoslania Ducha Svätého. Cirkev od svojho založenia pokračuje v svojom poslaní, dokiaľ v nej Kristus nezhrmaždí všetky Božie deti, a tak vytvorí z ľudstva jednu rodinu ako svoje večné a vesmírne kráľovstvo.

Cirkev je veľké tajomstvo viery. Pre lepšie pochopenie a jeho odhalenie si pomáhame rôznymi prirovnaniami, obrazmi a podobnosťami.

Cirkev je:

- PUTUJÚCI BOŽÍ LUD, lebo si ju Kristus prisvojil a putuje za ním do nebeskej vlasti;
- TAJOMNÉ KRISTOVO TELO, lebo je zjednotená s Kristom a tvorí s ním jedno živé ústrojenstvo lásky. Kristus je hlavou a pokrstení sú údmi jeho tajomného tela;
- DUCHOVNÝ CHRÁM, lebo v nej prebýva a pôsobí Duch Svätý;
- BOŽIA RODINA, lebo po krste sme si všetci bratmi a sestrami, máme jedného Otca a nažívame medzi sebou vo vzájomnej láske;
- KRISTOVA NEVESTA, lebo ju Kristus miluje a uzavrel s ňou novú a večnú zmluvu;
- DUCHOVNÁ MATKA, lebo miluje a slúži všetkým veriacim a stará sa o nich ako matka o svoje deti;
- BOŽIE KRÁĽOVSTVO NA ZEMI, lebo je počiatkom a obrazom nového sveta Božej lásky, ktorý sa zavŕši pri slávnom druhom príchode Krista na svet.

Cirkev - to sme my, čo veríme, dúfame a milujeme Boha a poslúchame Svätého Otca.
Cirkev nikdy nezanikne, lebo ju vedie Duch Svätý. Postupne prerastá do večného Božieho kráľovstva, až kým sa celá nezavší pri slávnom Ježišovom príchode.

„Lebo z boku Krista zosnulého na kríži sa zrodilo obdivuhodné tajomstvo (sviatostí celej Cirkvi.“ (KKC, 766)

20. CIRKEV JE SPOLOČENSTVO BOHA S ĽUĎMI

„Pas moje baránky!... Pas moje ovce!“ (Jn 21, 16-17)

Cirkev nie je čisto ľudská spoločnosť - obyčajné ľudské množstvo. V Cirkvi sa uskutočňuje tajomné spoločenstvo troch božských osôb s ľuďmi, ktorých si Boh sám povolal a k sebe pridružil. Spoločenstvo tvorí podstatný charakter Cirkvi. Má vertikálny rozmer - spoločenstvo Boha s ľuďmi a horizontálny rozmer - spoločenstvo ľudí medzi sebou v Kristovi.

Cirkev teda pozostáva z božského i ľudského prvku. Božské v Cirkvi je sväté a nemeniteľné, ľudský prvok je hriešny, poznačený ľudskou slabosťou. Ten sa práve spoločenstvom s Bohom pretvára, obnovuje a zdokonaľuje.

Ľudia v Cirkvi sú navzájom pospájaní podľa štruktúry, ktorú jej vtláčil Ježiš. Cirkev má hierarchickú štruktúru. Pozostáva z pokrstených ľudí, ktorí v nej majú rôznu úlohu a službu. Hierarchiu tvoria: Svätý Otec, biskupi, kňazi a diakoni. Osobitné postavenie majú rehoľníci. Ostatní veriaci tvoria laikát.

- **SVÄTÝ OTEC** (pápež) je nástupca svätého Petra apoštola, viditeľná hlava Cirkvi a Kristov námestník na zemi. Teraz je Svätým Ocom pápež Ján Pavol II.
- **BISKUPI** sú nástupcami apoštolov. Sú pastiermi a otcami miestnych cirkví. Majú plnosť Kristovej kňazskej moci. Spolu tvoria zbor biskupov.
- **KŇAZI** sú zástupcami a sprítomňovateľmi Krista na zemi. Pomáhajú biskupovi a medzi veriacimi ho sprítomňujú.
- **DIAKONI** sú vysvätení k cirkevnej službe. Sú pomocníkmi biskupov a kňazov.
- **REHOĽNÍCI** SÚ mužovia a ženy, ktorí sa zasvätili Bohu sľubmi čistoty, chudoby a poslušnosti.
- **LAICI** sú obyčajní veriaci, ktorým všetci predchádzajúci slúžia.

Celá svetová Cirkev pozostáva z týchto spoločenstiev: biskupstiev, ktoré sa skladajú z farností, a tie zasa z malých spoločenstiev a z kresťanských rodín.

Cirkev je zároveň viditeľná i duchovná, hierarchická spoločnosť i Kristovo tajomné telo. Je jedna, vytvorená z dvoch prvkov: božského a ľudského. V tom spočíva jej tajomstvo, ktoré možno prijať len vierou. (KKC, 779)

„Teda už nie ste cudzinci ani prišielci, ale ste spoluobčania svätých a patríte do Božej rodiny.“ (Ef 2, 19)

21. CIRKEV - SVIATOSŤ SPÁSY

„Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až clo skončenia sveta.“ (Mt 28, 19-20)

Hoci Ježiš vystúpil na nebesia, neprestal uskutočňovať dielo vykúpenia a spásy ľudí na zemi. Podľa svojho prisľúbenia zostal v nej mnohoročne prítomný. Cirkev je tak stála Ježišova prítomnosť medzi ľuďmi. Prostredníctvom Cirkvi Ježiš privlastňuje ľuďom ovocie svojho veľkonočného tajomstva a zaisťuje ľuďom večný život. Preto považujeme Cirkev za sviatosť spásy, lebo prostredníctvom jej služieb ľudia dosahujú svoju spásu.

Cirkev ako sviatosť spásy je viditeľným znakom jednoty ľudského pokolenia a nástrojom posväcovania ľudí, aby dosiahli spásu.

Ježiš Kristus je v Cirkvi prítomný mnohoročne: v Najsvätejšej Eucharistii, v osobe kňaza, v Božom slove, v ostatných sviatosťoch, na zhromaždení veriacich, v dobrých kresťanských rodinách, v duši človeka, čo má posväcujúcu milosť, v chorých a trpiacich a v nevinných deťoch.

Poslaním Cirkvi je priviesť ľudí do neba. Mnohotvárnou službou nám pomáha na ceste spásy. Cirkev koná tieto hlavné služby spásy:

- OHLASUJE BOŽIE SLOVO,
- SLÁVI LITURGIU,
- VYSLUHUJE SVIATOSTI,
- SPRAVUJE ĽUDÍ ZÁKONMI,
- POSKYTUJE SLUŽBY LÁSKY CHUDOBNÝM A CHORÝM.

Hoci hlavným poslaním Cirkvi je poslúžiť ľuďom k spásu, stará sa aj o pozemské dobro človeka.

Význam Cirkvi pre pozemský život ľudí je nesmierny: napomáha pokrok a rozvoj ľudstva, rozvíja kultúru národov, pomáha odstraňovať biedu vo svete, upevňuje pokoj a mier medzi národmi. Cirkev je kvasom sveta, soľou zeme a svetlom ľudstva.

Cirkev je na tomto svete sviatosťou spásy, znakom a nástrojom spoločenstva s Bohom a spoločenstva medzi ľuďmi. KKC, 780)

„Cestou Cirkvi je človek.“ (Ján Pavol II., Redemptor hominis)

22. CIRKEV JE JEDNA, SVÄTÁ, KATOLÍCKA A APOŠTOLSKÁ

„Aby všetci boli jedno, ako ty, Otče vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet uveril, že si ma ty poslal.“ (Jn 17, 21)

Na svete je mnoho náboženských spoločností, „cirkví“ a siekt. Každá z nich si nárokuje hodnovernosť a pravosť. Ježiš Kristus však založil iba jednu Cirkev. Pravou Cirkvou je teda iba tá, ktorú on založil. Vystrojil ju základnými vlastnosťami, ktoré sú znakmi jej pravosti. Len tá Cirkev, čo ich vlastní, je pravou Kristovou Cirkvou.

Kristova cirkev je jedna, svätá, katolícka (všeobecná), apoštolská.

- JEDNOTA CIRKVI cez stáročia bola často zranená chybami veriacich. Niektoré rany rozdelenia pretrvávajú až do našich čias. Niektoré kresťanské spoločenstvá odmietajú uznať prvenstvo Svätého Otca a neprijímajú čisté katolícke učenie viery. Mnohí z kresťanov nepatria do plného spoločenstva s Kristovou Cirkvou bez vlastnej viny. Na odstraňovanie rán rozdelenia kresťanov a obnovy jednoty slúži ekumenické hnutie. EKUMENA je úsilie o jednotu rozdelených kresťanov v jedinej Kristovej Cirkvi. Jej hlavnými nástrojmi pre nás sú modlitba, znášanlivosť a vernosť katolíckej viere.
- SVÄTOSŤ CIRKVI spočíva v tom, že má svätého Boha uprostred seba, prostriedky na posväcovanie, najmä sviatosti, a sväté údy - kresťania, čo žijú v posväcujúcej milosti. V Cirkvi sú aj hriešni ľudia, aby sa v nej očistili a posvätili. Každý kresťan je povolaný k svätosti života.
- KATOLÍCKOSŤ CIRKVI (všeobecnosť) je, že Cirkev je pre všetkých ľudí, pre všetky časy a všetky miesta. Cirkev sa pred nikým neuzatvára, má otvorenú náruč pre všetkých a ochotná slúžiť všetkým, čo chcú byť spasení.
- APOŠTOLSKOSŤ CIRKVI je v tom, že je postavená na apoštoloch, má apoštolské učenie a moc, má stálu a neprerušenu apoštolskú postupnosť, apoštolskú spätosť s nástupcom svätého Petra - pápežom a apoštolské poslanie.

„A tak sa všeobecná Cirkev javí ak ľud zhromaždený jednotou Otca a Syna a Ducha Svätého.“ (KKC, 810)

„Kde je Peter, tam je Cirkev.“ (sv. Ambróz)

23. CIRKEV NA SLOVENSKU

„Chváliť nám treba slávnych mužov, našich otcov.“ (Sir 44,1)

Kristove evanjelium prišlo na územie terajšieho Slovenska pred dvanástimi storočiami. Prvými misionármi boli franskí kňazi. Prvý kostol na Slovensku bol Pribinov kostol v Nitre (833). Vieru našim predkom na Veľkej Morave v zrozumiteľnej reči priniesli solúnski bratia svätý Konštantín-Cyryl a svätý Metod. Ich dielo kristianizácie Slovienov začalo v roku 863.

Svätého Cyrila a Metoda považujeme za zakladateľov Katolíckej cirkvi na našom území. Svätý Cyril zomrel 14. februára v roku 869 v Ríme, kde je aj pochovaný v bazilike sv. Klementa, ktorého ostatky priniesli do Ríma. Svätý Metod bol prvým arcibiskupom Veľkej Moravy. Zomrel 6. apríla v roku 885.

Solúnski bratia priniesli našim predkom nielen evanjelium, ale aj písmo zvané hlaholika. Do staroslovienskej reči preložili Sväté písmo a bohoslužobné knihy. Svätý Metod zostavil aj prvý cirkevnoprávny kódex. Považujeme ich za zakladateľov našej kultúry.

Svätého Cyrila a Metoda považujeme za duchovných otcov nášho národa. Apoštolov Slovienov Svätý Otec Ján Pavol II. vyhlásil za spolupatrónov Európy. Ich odkaz pre našu dobu spočíva v úsilí o jednotu Cirkvi a o vernosť Svätému Otcovi. Súčasťou ich odkazu je aj prítulnosť a úcta k Panne Márii, ktorú si Slováci uctievali ako Prebolestnú Matku a patrónku národa.

Dedičstvom otcov rozumieme poklad našej katolíckej viery, kresťanskú kultúru, ako aj našu národnú slovenskú identitu.

Katolícku cirkev na Slovensku teraz tvoria dve cirkevné provincie: východná a západná. Centrom východnej cirkevnej provincie je Košické arcibiskupstvo. Patria do nej Spišské a Rožňavské biskupstvo. Západná cirkevná provincia pozostáva z Bratislavsko-

trnavskej arcidiézy a z Nitrianskeho a Banskobystrického biskupstva. Gréckokatolícku cirkev tvoria Prešovská eparchia a Košický exarchát.

Katolícka cirkev na Slovensku po skončení doby temná a náboženského útlaku totalitným režimom v roku 1989 prežíva teraz obdobie duchovnej obnovy. Znakmi tejto obnovy je nárast počtu kňazov a duchovných povolaní, obnovenie rehoľných spoločenstiev a oživenie náboženského života veriacich. Najväčšou úlohou Cirkvi u nás je zachovať dedičstvo otcov a chrániť sa vplyvu sekularizmu našej doby.

„Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane!“ (Eccli 44, 1)

24. SPOLOČENSTVO SVÄTÝCH

„Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné“ (Sk 2, 44)

Naši bratia a sestry, ktorí s nami žili na zemi v tej istej Cirkvi, zostávajú s nami spojení aj po svojom odchode z tohto sveta. Medzi všetkými Božími deťmi je stále spolužitie a trvalé spoločenstvo. V Cirkvi túto vieru vyznávame aj naplno prežívame. Veľkú Božiu rodinu tvoria akoby tri skupiny svätých:

- svätí v nebi - OSLÁVENÁ CIRKEV
- duše v očistci -TRPIACA CIRKEV
- kresťania na zemi - PUTUJÚCA CIRKEV. Spoločenstvo svätých je spolužitie všetkých členov veľkej Božej rodiny: svätých v nebi a duší v očistci s nami, čo ešte žijeme v pozemskom putovaní.

Naše spoločenstvo so svätými v nebi spočíva v tom, že si ich uctieваме, utiekame sa k ním a napodobňujeme ich príklad. Svätí z neba nám pomáhajú svojím orodovaním. Na Slovensku si osobitne uctieваме okrem Panny Márie sv. Cyrila a Metoda, hlavných patrónov národa, sv. Gorazda, sv. košických mučeníkov, sv. Andreja - Svorada a Benedikta a našich osobných patrónov, ktorých sme dostali pri krste a birmovaní.

Aj so zosnulými, ktorí nás predišli do večnosti so znakom viery, udržujeme spoločenstvo lásky. Pomáhame dušiam v očistci a modlitbami skraccujeme ich tresty, ktoré si odpykávajú za hriechy z pozemského života.

Spoločenstvo putujúcich pomáhajú upevňovať tri putá:

- SPOLUPATRIČNOSŤ,
- SPOLUCÍTENIE,
- A SPOLUZODPOVEDNOSŤ.

Spolužitie medzi sebou na zemi uskutočňujeme podľa prikázania lásky: navzájom sa milujeme, vzájomne si pomáhame, znášame ťarchy jeden druhého a ochotne si slúžime.

Cirkev je „spoločenstvo svätých“. Tento výraz označuje predovšetkým „sväté veci“ (sancta) a najmä Eucharistiu, ktorou sa predstavuje a utvára jednota veriacich, ktorí tvoria v Kristovi ečno telo“. Tento výraz označuje aj spoločenstvo „svätých osôb“ sancti) v Kristovi, ktorý „zomrel za všetkých“, takže to, čo každý robí alebo trpí v Kristovi a pre neho, prináša úžitok všetkým. KKC, 960-961)

Veríme v spoločenstvo všetkých veriacich v Krista, čiže tých, ktorí putujú na tejto zemi, tých, čo sa po skončení života očisťujú, i tých, čo požívajú nebeskú blaženosť, a všetci spolu tvoria jednu Cirkev. Takisto veríme, že v tomto spoločenstve nám pomáha milosrdná láska Boha a jeho svätých, ktorí ustavične a ochotne vypočúvajú naše prosby. (KKC, 962)

25. PANNA MÁRIA - JEŽIŠOVA A NAŠA MATKA

„Žena, hľa, tvoj syn!“... „Hľa, tvoja matka!“ (Jn 19, 26-27)

Jedinečné a vynikajúce miesto v Cirkvi má Panna Mária. V nej Cirkev dosahuje svoj vrchol a dokonalosť. Ona je predobrazom Cirkvi a jej naplnením, kým sa celá Cirkev nedovŕši pri Kristovom slávnom príchode. Cirkev sa k Panne Márii ustavične obracia, má k nej úprimnú úctu, nasleduje jej čnosti a spolieha sa na jej materinské orodovanie. Je znamením bezpečnej nádeje a útechy pre Cirkev.

Pannu Máriu voláme Matkou Cirkvi preto, lebo keď porodila hlavu Cirkvi - Krista, je duchovnou matkou aj údov jeho tajomného tela. Ježiš nám dal Pannu Máriu za duchovnú matku na kríži slovami: „Žena, hľa, tvoj syn!“... „Hľa, tvoja matka!“ (Jn 19, 26-27) Každý kresťan má o Panne Márii vedieť, že je:

- NEPOŠKVRNENÉ POČATÁ,
- MILOSTI PLNÁ,
- VŽDY ČISTÁ PANNA,
- MATKA BOŽIEHO SYNA, JEŽIŠA KRISTA,
- S TELOM I DUŠOU VZATÁ DO NEBA,
- NAŠOU DUCHOVNOU NEBESKOU MATKOU.

Naša úcta k Panne Márii spočíva v detinskej láske a oddanosti voči nej, dôvere v jej orodovanie a v nasledovaní jej čností. Panne Márii sa najviac páči modlitba posvätného ruženca, lebo si v nej pripomíname jej účasť na živote Krista a na jeho diele vykúpenia a spásy ľudstva. Na Slovensku si uctieваме Pannu Máriu ako Prebolestnú matku a hlavnú patrónku národa. Sedem bolestí je vyjadrením jej účasti na Kristovom výkupnom utrpenia smrti.

Keď Mária pri zvestovaní vyslovuje svoje „Fiat“ („staň sa“) a tak súhlasí s tajomstvom vtelenia, už spolupracuje na celom diele, ktoré má uskutočniť jej Syn. Ona je Matkou všade tam, kde on je Spasiteľom a Hlavou tajomného tela. (KKC, 973)

Preblahoslavená Panna Mária po skončení svojho pozemského života bola vzatá s telom i dušou do nebeskej slávy, kde už má účasť na sláve zmŕtvychvstania svojho Syna, a tak anticipuje vzkriesenie všetkých údov jeho tela. (KKC, 974)

„Veríme, že presväta Bohorodička, nová Eva, Matka Cirkvi, neprestáva teraz v nebi vykonávať svoje materské poslanie voči Kristovým údom.“ (KKC, 975)

26. JEŽIŠ NÁM DAL NÁDEJ NA VZKRIESENIE

„Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.“ (1 Kor 2, 9)

Čo bude s nami po smrti? Najčastejšia otázka, ktorú si kladie každý človek. Božie zjavenie nám dáva na ňu odpoveď. Smrťou sa všetko nekončí, ale iba plnšie začína. Smrť je iba dočasné oddelenie duše od tela. Telo sa s dušou opäť spojí pri vzkriesení na konci sveta v deň druhého slávneho Kristovho príchodu. Telo človeka v hrobe čaká na deň vzkriesenia.

Duša človeka po smrti sa dostaví pred Ježiša - Sudcu na osobitný súd, kde sa rozhoduje o jej večnom živote. Ide do neba -ak je úplne čistá a svätá. Ide do očistca - ak mala

Božiu milosť, ale má ešte podlžnosti lásky a neodpykané časné tresty za hriechy z pozemského života. Ide do zatratenia - ak človek zomrel v ťažkom hriechu.

Očistec je miestom dočasného trestu za hriechy, ktoré človek neodčinil, kým žil na zemi. Dušiam v očistci môžeme pomáhať skracovať ich tresty. Odpustky sú privlastňovanie zásluh Krista a svätých, ktorými sa vyrovnávajú dlhy lásky za hriechy.

Vzkriesenie je opätovné spojenie tela a duše Božou mocou k novému životu. Dobrí budú vzkriesení k osláveniu. Zlí budú vzkriesení k zatrateniu. Naše vzkriesené telo bude podobné Kristovmu oslávenému telu. Bude žiariace, dokonalé, neporušiteľné a bude mať podiel na Božej sláve.

Náš budúci život v nebi voláme večný život alebo večná spása. Bude to život blaženého videnia Boha z tváre do tváre. V nebi budeme večne šťastní z blaženosti Najsvätejšej Trojice. Vstupenkou do neba je láska. Čím viac Boha milujeme na zemi, tým blaženejší budeme z neho v nebi.

Večné zatratenie je definitívne a trvalé odlúčenie sa od Boha. Je to nevýslovné utrpenie a nešťastie z toho, že je človek odlúčený od Boha. Zatratený bude len ten, čo sa pre zatratenie slobodne rozhodol, keď odmietol milovať Boha a slúžiť mu.

Na konci čias dosiahne Božie kráľovstvo svoju plnosť. Vtedy budú spravodliví naveky kraľovať s Kristom, oslávení na tele i na duši, a aj sám hmotný vesmír bude premenený. Vtedy bude Boh „všetko vo všetkom“ (1 Kor 15, 28) vo večnom živote. (KKC, 1060)

„Do neba sa nejde nohami, ale láskou.“ (sv. Augustín)